

AMİSOS / AMISOS

Cilt/Volume 4, Sayı/Issue 7 (Aralık/December 2019), ss./pp. 176-194

ISSN: 2587-2222 / e-ISSN: 2587-2230

Özgün Makale / Original Article

Geliş Tarihi/Received: 26. 07. 2019
Kabul Tarihi/Accepted: 12. 12. 2019

BOĞAZKALE (HATTUŞA) ŞEHRİNİN YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) POTANSİYELİ

THE SLOW CITY (CITTASLOW) POTENTIAL OF BOĞAZKALE (HATTUŞA) DISTRICT

Tamer ÖZLÜ- Cemal KALELİ*

Öz

Bu makalede, Boğazkale (Çorum) şehri için sürdürülebilir yerel kalkınma stratejisi olarak yavaş şehir potansiyeli araştırılmıştır. Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği'nin öngördüğü kriterler kapsamında Türkiye'nin Dünya Miras Alanları içerisinde yer alan ve Dünyanın ilk başkentlerinden birisi olan Boğazkale (Hattuşa) şehrinin yavaş şehir potansiyelini belirlemek üzere nitel bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemine uygun olarak bölgedeki paydaşlar (yerel yöneticiler ve uzmanlar) belirlenmiş ve bu yetkililer ile yavaş şehir kriterlerine uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerin sonucunda Boğazkale ilçesinin yavaş şehir potansiyeline ilişkin literatürle ilişkilendirilebilecek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

* Dr. Öğretim Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Türkiye.

E-posta: tamero@omu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8847-7967>

Doktora Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Türkiye.

E-posta: cemallkaleliiii@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8267-2641>

Yavaş şehir hareketinin, Türkiye'nin Dünya Miras Alanları içerisinde yer alan ancak turizmden yeterince faydalanamayan ilçenin, turizminin gelişmesinde önemi olacaktır. Kentin ekonomisine önemli katkılar sağlayabilecektir. Yerel kültürün devamlılığı ve bölgede yer alan yaklaşık dört bin yıllık dokunun korunması açısından farkındalık oluşturacağı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca şehrin doğal ve tarihi turizm potansiyelinin geliştirilmesine yönelik olarak altyapının nasıl iyileştirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Sahanın değerlendirilmesi açısından, yerel idarelerle birlikte ilgili kamu birimlerinin koordineli bir şekilde çalışmasının önemi vurgulanarak, yöre halkının da yavaş şehirle alakalı olarak bilinçlenmesi için tanıtım kampanyalarının planlanması öngörülmüştür. Ayrıca bu çalışmada Türkiye'de yer alan diğer yavaş şehirlerin gelişim süreçlerine ve Boğazkale (Hattuşa) ile benzeşen yönlerine de değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Boğazkale, Turizm, Yavaş Şehir, Sürdürülebilirlik, Yerel Kalkınma

Abstract

Boğazkale (Hattuşa) district (Çorum) the potential for sustainable local development has been explored as slow city potential. Within the framework of the criteria of the International Union of Slow Cities, Turkey's World Heritage Areas, a qualitative research was conducted in order to determine the slow city potential of Boğazkale (Hattuşa), one of the first capitals of the world, within the scope of the Hittite Culture and Tourism Development Zone in 2023 Tourism Strategies. In this research, stakeholders in the region (local administrators and experts) were identified in accordance with the purposeful sampling method and questionnaires were conducted by these authorities through the semi-structured interview form in accordance with the slow city criteria. As a result of these interviews, evaluations which can be related to the literature on the slow city potential of Boğazkale city were made.

Slow city movement, of Turkey's World Heritage site located within the city but which cannot benefit enough from tourism, can provide a significant contribution to the development of tourism and economy of the city, In the same time, it was concluded that it will create awareness in the continuity of local culture and preservation of approximately four thousand years old tissue in the region. In addition, it was emphasized how the infrastructure should be developed in order to develop the natural and historical tourism potential of the city. Emphasizing the importance of working in coordination with the local administrations and the relevant public units in terms of the evaluation of the site, it is foreseen that advertising campaigns has been planned in order to raise awareness of the local people. Also in this study, development process of other slow cities located in Turkey and its Boğazkale (Hattuşa) with similar aspects are also mentioned.

Keywords: Boğazkale, Tourism, Slow City, Sustainability, Local Development

Giriş

Şehirler organizmaya benzerler, zamanla gelişirler ve en büyük sınırlarına ulaştıktan sonra ticaret hayatının çökmesiyle beraber küçülürler bazen de şehirlerde yerleşme faaliyeti salgın hastalıklar yoluyla, savaşlarla, göçlerle vb. sebepler sonucunda tamamen durur ve şehirler zamanla harabeye dönerler.¹ Şehirler tarih boyunca farklı kültürlerin kaynaştıkları, organize edilmiş toplumsal yaşamın sanat, ticaret ve sanayi merkezleri gibi odak noktaları olmak gibi özellikleri de taşımışlardır.² Aynı zamanda şehirleri içinde buldukları uygarlığın simgelerini de barındırırlar ve o uygarlıkla özdeşleşirler. Bu simgeler bazen şehrin kendisi olduğu gibi bazen de şehrin bünyesinde barındırdığı anıtlar, o uygarlığın simgesi olma özelliğini taşırlar. Geçmişte Anadolu'nun önemli şehirlerinden biri olan Boğazkale (Hattuşaş) günümüzde ise Anadolu'nun nüfus veren ve giderek küçülen şehirlerinden birisi durumuna gelmiştir. Sosyo-ekonomik rekabette diğer büyük şehirlerle baş edememesi sonucunda Boğazkale Şehri'nin her geçen gün nüfusu azalmaktadır. Bu durumu engellemek ve sosyo-ekonomik gelişim sağlamak için, yerel potansiyelleri harekete geçirecek ve gelir ile refah düzeylerini arttıracak etkinlik, örgütlenme ve stratejilere ihtiyaç vardır. Türkiye'de ki doğal ve kültürel değerlere sahip birçok şehir yerelde sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için yavaş şehir ağına dahil olmaya çalışmaktadır.³

Boğazkale yaklaşık dört bin yıllık tarihi ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması, burada kurulan medeniyetlerin eserlerinin birçoğunun günümüze ulaşmış olması ve halen kazı çalışmalarının devam etmesi bağlamında önemli bir bölgedir. Sadece bu yöreye has, yıllardır korunmuş kültürel değerleri de barındırması dikkate değer başka bir noktadır.

Boğazkale'nin kalkınması için uğraş veren yerel yöneticiler için yavaş şehir hareketi, yerelde sürdürülebilir kalkınma için diğer yavaş şehir hareketinde yer alan şehirlere bakıldığı zaman önemli bir kalkınma hamlesi olarak görülmektedir.

Bu çalışmada, Çorum iline bağlı Boğazkale ilçesinin doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin Cittaslow kriterlerine uygunluğu araştırılmıştır. Yavaş şehir hareketi ile yörenin yerelde sürdürülebilir kalkınmasına bağlı olarak potansiyeli değerlendirilmiştir. Cittaslow kavramının ana hatları ile değerlendirilmesi ve Boğazkale İlçesi'nin doğal, kültürel ve tarihi yapısının kısaca incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın en önemli amaçlarından birisi ülkemizden bir şehrin daha bu ağa dahil olmasının ilk temellerini atmaktır. Bu çalışma ile Cittaslow ağına dahil olmayan fakat UNESCO üyesi bir şehir Cittaslow kriterleri çerçevesinde incelenerek değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır;

- Cittaslow Nedir?
- Cittaslow kriterleri nelerdir?
- Türkiye'deki Cittaslow ünvanını almış ilçeler hangileridir?
- Boğazkale Şehrinin Cittaslow Ağına katılabilmesi için neler yapılmalıdır ve şehir ağa dahil olduğunda ne gibi avantajlar sağlayacaktır?

1. Yerel kalkınma stratejisi olarak Cittaslow hareketi

Cittaslow, Slow Food (YavaşYemek) felsefesini küçük kentlerin tasarım ve planlamasında kullanmayı amaçlayan uluslararası bir ağıdır.⁴ Slow Food Hareketi, bir İtalyan

¹ Göney 2017, 149.

² Çetintaş 2014, 165.

³ Yılmaz vd. 2016, 2.

⁴ Miele 2008, 136.

gastronom olan Carlo Petrini tarafından, 1986 yılında İtalya'nın Langhe Bölgesi'ndeki Cuneo Kenti'nde başlatılmıştır. Hareketin nedeni, Roma Piazzadi Spagna'da Mcdonald's açılmasına gösterilen bir tepkidir.⁵ Bu harekette amaç yerel lezzetlerin korunması, gelecek nesillere aktarılması ve gelen misafirlere tattırılmasıdır. Günümüzde takriben 130 ülkede 1500 civarında sofraya meclisleri (convivium) bulunduran ve 100 binin üzerinde üyesi bulunan bir harekettir. Bu hareketle yerel lezzetler en azından küçük şehirlerde, kasabalarda korunmaktadır. Geçmişten gelen birikimler gelecek nesillere aktarılmaktadır ve yemek meclisleri sayesinde bu lezzetler patent almaktadır.⁶

Şekil 1. SlowFood Logosu (slowfood.com)

Şekil 2. Cittaslow Logosu
(Cittaslow, Türkiye)

Felsefesi Slow Food hareketine indirgenen yavaş şehir hareketi ise 1999 yılında Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolu Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Bu hareket kısa sürede İtalya'da birçok şehre sıçramıştır ve çok sayıda destekçi bulmuşlardır. Slow Food başkanı Carlo Petrini'de en büyük destekçilerinden birisi olmuştur.⁷ 2009 yılında İzmir'e bağlı Seferihisar İlçesi bu harekete üye olmuştur ve ülkemiz de bu ağa böylelikle katılmıştır (Şekil 2). Yavaş şehir hareketinin koyduğu kriterler sayesinde üye ve üye olmak isteyen kentlere sürdürülebilir çevre ve kalkınma anlayışına sahip, yaşam kalitesini yükselten bir kente ulaşmayı hedeflemek için sorumluluklar yüklemektedir.⁸ Yavaş yemek hareketinin şehirlerdeki yaşam şekli olarak da nitelendirebileceğimiz yavaş şehir ile birlikte bu ikisine yavaş hareketi denilmektedir.⁹

Yavaş şehir hareketi, özgün ve ayırt edici yerel kimliklerini kaybetmeden, kentlerdeki değişim ivmesinin yavaşlatılması ve yerel karakteristiklerin yaşatılması isteğinden doğmuştur.¹⁰ Kentlerin geleneksel ve tarihsel yapılarından gelen çevresel ve sürdürülebilir özelliklerin korunması ve yaşatılması esasına dayanmaktadır.¹¹

Yavaş şehir hareketi ile hedeflenen şey, niceliksel değil niteliksel değerlere önem veren bir yerel kalkınmanın yanında çevresel kaynakların korunduğu bir şehircilik modelinin uygulanmasıdır.¹² Kapitalist üretim ilişkileri çerçevesinde şekillenen sermaye odaklı bir

⁵ Yurtseven 2007, 3.

⁶ Cittaslow 2019; Slowfood 2019; Yavuzçehre-Donat 2017, 301.

⁷ Cittaslow 2019.

⁸ Yavuzçehre-Donat 2017, 300.

⁹ Mayer-Knox 2006, 325.

¹⁰ Ak 2017, 885.

¹¹ Uslu 2009, 53.

¹² Ak 2017, 886.

yapıyı değil, yaşanılan mekânı ve o mekânın yerel özelliklerini ön plana çıkaran uzun vadeli bir yaklaşımı içermektedir.¹³

Yavaş şehir, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi yoluyla farklı bir yerel kalkınma tarzını teşvik etmeyi amaçlayan bir hareket olarak karşılık bulmaktadır.¹⁴

Ülkemizde 2009 yılında Seferihisar ile üye olunan bu harekete on yıl içinde 2019 yılına kadar geçen sürede Akyaka, Eğirdir, Gökçeada, Gerze, Göynük, Halfeti, Mudurnu, Perşembe, Şavşat, Taraklı, Uzundere, Vize, Yalvaç, Yenipazar, Ahlat ve Köyceğiz gerekli kriterleri sağlayarak üye olmuştur ve toplam üye sayısı 17 olmuştur. Dünyada ise 2019 yılı itibarı ile 30 ülkeden 230 üzerinde üye şehir bulunmaktadır. İtalya, Almanya ve Polonya'dan sonra en çok üye bulduran ülke Türkiye'dir.¹⁵

Felsefesini yavaş yaşam, yavaş yemek, sürdürülebilir kalkınma ve kent ruhu üzerinde toplayan yavaş şehirlerin kriterleri incelendiği zamanda sürdürülebilir kalkınma içinde elverişli olduğu görülmektedir. (1) çevre, (2) altyapı, (3) kentsel yaşam kalitesi, (4) tarımsal-turistik-esnaf ve sanatkârlara dair politikalar, (5) misafirperverlik-farkındalık ve eğitim için planlar, (6) sosyal uyum ve (7) ortaklıklar olmak üzere yedi ana başlık altında toplam 72 kriterden oluşmaktadır. Ayrıca üyelik için başvuran yerlerin nüfuslarının 50 binin altında olması şartı yer almaktadır. Üye olan şehirlerin kriterler için yaptığı çalışmalar ve devam eden projeler, sürekli olarak denetimlerin olması da sürdürülebilirlik için önemlidir.¹⁶

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, nitel bir alan araştırması olup, yöntem olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda veri toplama tekniği olarak birincil kaynaklardan yarı yapılandırılmış soru formu üzerinden görüşler alınmıştır. Görüşme formu yaklaşımı, araştırmacı veya görüşmeciye zaman esnekliği sağlayan aynı zamanda farklı bireylerden daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlayan bir yaklaşımdır.¹⁷

Hazırlanan formlar Cittaslow Türkiye'nin belirlediği kriterlere uygun olarak hazırlanmıştır. Çorum İli Kültür Turizm Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak ve müdürlüğün yönlendirdiği yetkili kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme uygulamaları 15.02.2019-25.02.2019 tarihleri arasında Boğazkale İlçesi'nde gerçekleştirilmiştir. Öncelikle Cittaslow ile ilgili olarak 10 katılımcıya tanıtım semineri verilmiştir. Bu durum nitel araştırmalarda geçerliliği ve güvenilirliğine katkı sağlamaktadır.¹⁸ Katılımcılardan elde edilen nitel veriler çalışmanın amacına uygun olarak içerik ve betimsel analizlere tabi tutulmuştur. Betimsel analiz ise çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş olan verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri - analiz çeşididir.¹⁹

3. Boğazkale Şehrinin Coğrafi Özellikleri

Çorum ili sınırları içerisinde yer alan Boğazkale (Hattuşa) ilçe merkezi Çorum ve Yozgat yol ayrımında bulunmaktadır (Şekil 3). Yaklaşık olarak 1000 metre rakıma sahip olan Boğazkale, Çorum merkeze 80 dakika ve Yozgat merkeze 40 dakika uzaklıktadır. Oluşumunda tektonik olaylar ile akarsu aşındırmasının ve biriktirmesinin etkisi görülen Boğazkale Anadolu platosunun kuzeyinde, dağlarla çevrili geniş bir düzlüğün güneyinde, iki

¹³ Karakurt-Tosun 2013, 231.

¹⁴ Ekinci 2014, 180.

¹⁵ Cittaslow Türkiye, 2019.

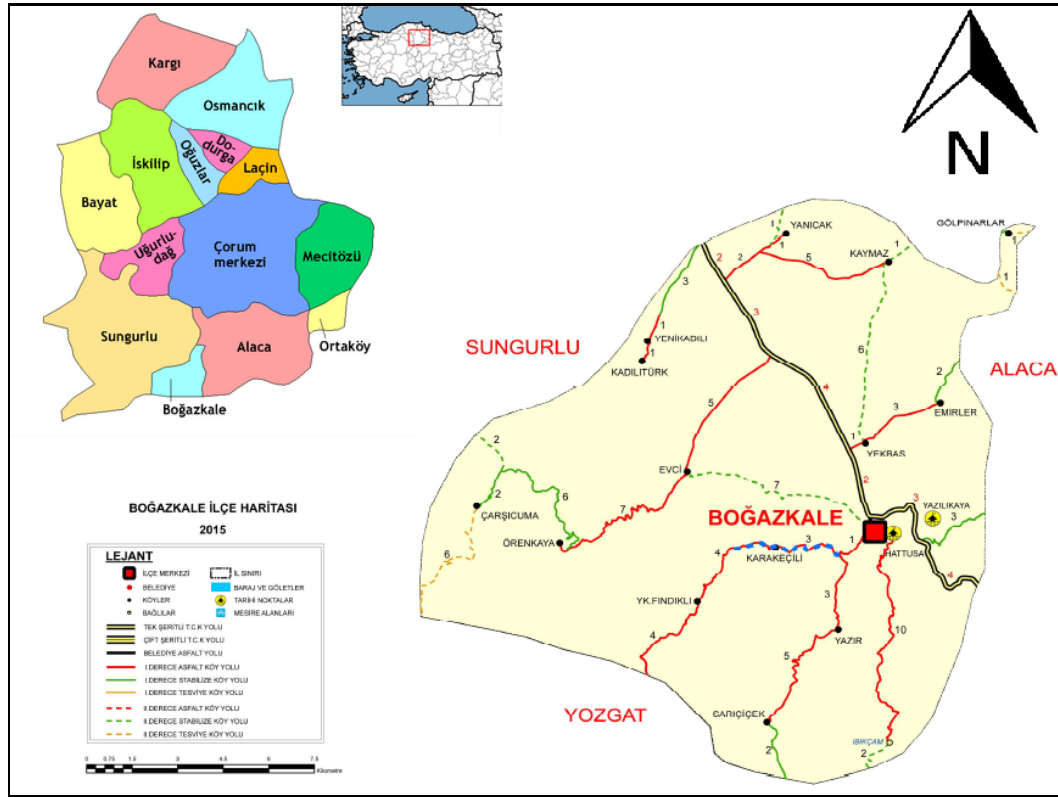
¹⁶ Cittaslow Türkiye, 2019.

¹⁷ Yıldırım-Şimşek 2008, 79.

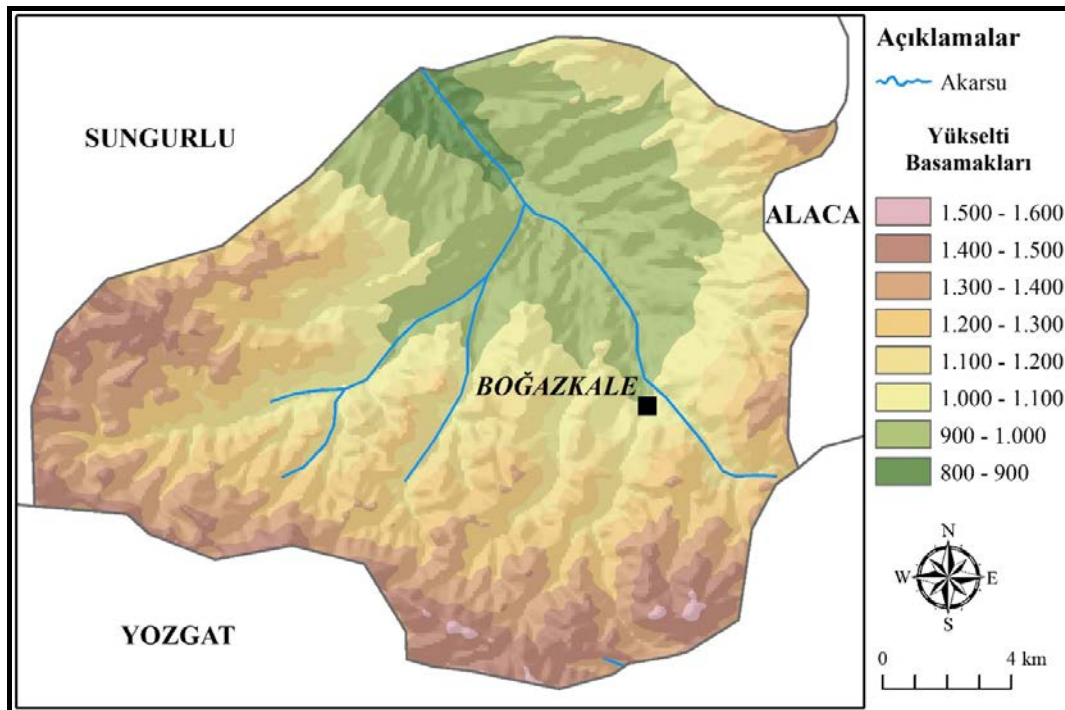
¹⁸ Yıldırım-Şimşek 2008, 79.

¹⁹ Özdemir 2010, 336.

vadi arasında yer almaktadır.²⁰ (Şekil 4). Boğazkale, ilçe merkezi Hattuşaş, Hisar ve Çarşı mahalleleri; Çarşıcuma, Emirler, Evcı, Gölpınarlar, Kadılıtürk, Karakeçili, Kaymaz, Örenkaya, Sarıçiçek, Yanıcağ, Yazır, Yekbas, Yenikadılı, Yukarıfındıklı köylerinden oluşmaktadır.

Şekil 3: Çalışma alanının lokasyon haritası

Şekil 4: Çalışma alanının yükselti basamakları haritası

²⁰ Çoban 2013, 151.

Yörenin iklim şartları, planeter ve coğrafi faktörlerin karşılıklı etkileşiminin eseridir. Yaz ve kış mevsimlerinde bölgeyi etkileyen genel atmosfer dolaşımı, yöredeki toporafik yapı tarafından yatay ve dikey yönde farklılaştırılmaktadır. Bu durum iklim elemanlarında değişmelere yol açmaktadır. Thorntwaite indisine göre, Boğazkale iklimi yarı nemli, orta derecede sıcak (mezotermal), su fazlası kış mevsiminde ve orta derecede olan deniz tesirine yakın bir iklim tipine sahiptir ve Erinç formülüne göre de yörenin iklimi yarı nemli özelliğe sahiptir. Bu formüle göre aralık ve mart ayları nemli dönemleri oluşturur.²¹ Bitki örtüsü ise genelde bölgede görülen bozkır diye adlandırılan yazın kuruyan otlardır. Dere ve akarsu kenarlarında ise söğüt, iğde ve ak kavak ağaçları görülmektedir.

Boğazkale (Hattuş) de ilk yerleşime dair izler M.Ö. 6. binde Kalkolitik Çağ'a kadar gitmektedir. İlk Tunç Çağı'nda da yerleşimin olduğu Hattuş, Anadolu'nun M.Ö. 2. binyılın başlarından sonra tarihsel dönemlere girilmesiyle beraber yazılı belgelerde de geçmeye başlar. Hattilerin kurduğu bu şehir Asur ticaret kolonilerinin kaynaklarında Hattuşa olarak geçmektedir. M.Ö. 18. yüzyılda Hititler tarafından Hattiler yıkılmıştır ve şehre egemen olan Hititler M.Ö. 12. yüzyılda denizden kavimlerin saldırısı sonucunda son bulmuştur ve kazılar sonucunda anlaşılmaktadır ki Boğazkale (Hattuş) M.Ö. 8. yüzyıla kadar yerleşme olmamıştır. Bu dönemde Friglerin elinde olan şehir M.Ö. 6. yy'da Medlerin eline geçmiştir. Medlerin eline geçen şehir daha sonra Perslerin, Galatların hakimiyetine geçmiştir. M.Ö. 25 yılında ise şehre Romalılar, Romalılarından sonra ise Bizanslılar hakim olmuştur. Hititler dönemine ait olan Yazılıkaya, Büyük Kale, Büyük Tapınak (Şekil 6 a,b) gibi Orta Bizans dönemine aitte eserler bulunmaktadır (Şekil 7 a).²²

Osmanlı döneminde ise 16. yy'da Dulkadiroğulları'nın Maraş civarındaki etkilerini kırmak amacıyla belli bir grubu Boğazkale'ye sürgün olarak gönderilir. Bu dönemlerde şehre ve civarına yerleşen Dulkadiroğulları kendi isimleri ile anılan konaklar yapmışlardır (Şekil 7 b). Yakın zamanda Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı bir kasaba olan Boğazkale 1987 yılında ilçe haline getirilmiştir (Şekil 5).²³

Şekil 5: Boğazkale ilçesinin meydanından bir görünüm

²¹ Çoban 2013, 155-156.

²² UNESCO 2009, 45-46; Dündar 2009, 7-8.

²³ UNESCO 2009, 45-46.

Şekil 6: Hititler dönemine ait Aslanlı yol (A) ve Yazılıkaya (B)

Şekil 7: Bizans dönemine ait bir taş (A) ve Dulkadiroğulları dönemi konaklarını yansıtan bir yapı (B)

Bölgenin en önemli gelirini tarım oluşturmaktadır. Boğazkale'de kırsal karakter ve kır ekonomisi hakimdir. Kurak yerlerde buğday ekimi yaygınken, sulak alanlarda sebze üretimi ön plandadır. Yörede eskiden beri var olan üzüm bağları da dikkat çekmektedir. Bunların yanında bölgede yetişen ve on dilim olarak bilinen kavunda yetiştirilmektedir. Hayvancılıkta önemli bir gelir kaynağıdır. Hayvancılık faaliyetleri genel olarak mera hayvancılığı şeklindedir. Sulak yerlerde büyükbaş hayvancılık olsa da genelde kurak yerlerde küçükbaş hayvancılık görülmektedir.

Turizmde Boğazkale'de önemli bir gelir kaynağıdır. Bir yılda yaklaşık 20.000 ile 50.000 civarında turist ziyaret etmektedir. Gelen turistlerin önemli bir bölümünü yabancı turistler oluşturmaktadır. Geleneksel hale gelen ve son yıllarda il için önemli olan Hitit Festivali'nin belli bir kısmı Boğazkale'de yapılmaktadır.

TÜİK verilerine göre, Boğazkale'nin 2007 yılındaki toplam nüfusu 5.696 iken yıllar içerisinde bu oranda azalmalar olmuştur. ADNKS göre 4.175 kişi Boğazkale'de ikamet etmektedir.

4. Araştırmanın Bulguları

Nitel bir araştırma yöntemi olan betimsel analizde görüşülen ya da gözlemlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için birebir alıntılara sıkça başvurulur.²⁴ Bu bağlamda Cittaslow hareketinin yeni ana başlığı ve bunların alt başlıklarına ilişkin sorular sorulmuştur ve bu çalışmada da görüşme yapılan kişilerin sözlerinden alıntılar yapılmıştır.

4.1. Çevre politikaları

Çevre Politikaları alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreleri Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“İlçe nüfusunun az olması sebebiyle hava kalitesi belirtilen standartların üzerindedir”

K9.

“İlçemizde içme ve kullanma sularının devletin belirlediği parametrelere uygundur”

K10.

“Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması konusunda, su kaynakları kent merkezi ve birçok köye ulaşırken zaman zaman sıkıntılar ortaya çıkmaktadır”

K2.

“Şehirde katı atık tesisinin bulunmamaktadır ancak atıklar Çorum'da AB projesi ile gerçekleştirilen katı atık tesisine ulaştırılmaktadır” **K9.**

“Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi konusunda sıfır atık projesi ile ilçedeki paydaşların çalışmaları mevcuttur” **K3.**

“Boğazkale merkezinde doğal arıtma tesisi mevcuttur” **K5.**

“Kentte Kendin Üret Kendin Sat sloganı ile 998 kwh güneş enerjisi santrali yapılmıştır ve bu santrali büyütmeye planlarımız mevcuttur. Kullanımda elde edilen fazla enerjide Yeşilirmak Elektrik Perakende Satış Anonim Şirketine satılmaktadır” **K10.**

“Binalarda enerji tasarrufu olmadığı buna karşın sokaklarda ufoled aydınlatma sistemleri bulunmaktadır” **K2.**

“2018 yılı içinde İlçe meclis kararıyla tüm evlerin aynı renkte olması kararı alındı. Üç etaplı bir proje kapsamında alınan kararlar ilk belirlenen yer olan Çarşı mahallesinde uygulanmıştır ve diğer iki yerde de uygulanması planlanmaktadır” **K9.**

“Şehrin nüfusunun fazla olmaması nedeniyle ışık kirliliği konusunda bir sorun olmadığı için böyle bir projemiz bulunmamaktadır ve sokaktaki yanan ışıklar dahi tek tip-turuncu olarak belirlenmiştir” **K10.**

“Kent biyoçeşitliliği Boğazkale-Alacahöyük Milli Parkı dahilinde koruma altındadır ve endemik bitkiler mevcuttur. Mevcut olan bu endemik bitkiler de koruma altındadır” **K1.**

“Hane başı yaklaşık olarak 250 kwh elektrik enerji tüketimi mevcuttur” **K3.**

Boğazkale'nin çevre politikaları başlığı altında birçok maddeyi sağladığı ancak 4 maddeyi sağlamadığı görülmektedir (Tablo 1). Bunlar; Kentsel katı atıkların toplanarak ayrıştırılması, kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi, görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması ve hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi gibi maddelerdir.

²⁴ Özdemir 2010, 336.

Tablo 1. Çevre politikalarının değerlendirilmesi

Çevre politikaları	
• Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	✓
• Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	✓
• Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması	✓
• Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması	x
• Endüstriyel ve evsel uyumun desteklenmesi	✓
• Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması	✓
• Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu	✓
• Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi	x
• Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması	x
• Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması	✓
• Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi	x
• Biyo çeşitliliğin korunması	✓

4.2. Altyapı Politikaları

Altyapı Politikaları alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreleri Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları bulunmamaktadır ancak böyle bir proje üzerinde çalışılıyor”K1.

“Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri ve özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlama gibi projelerimiz bulunmamaktadır”K4.

“Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması konusunda devlet dairelerinde yer yer çalışmalar bulunmaktadır. Buna ek olarak engellileri topluma kazandırmak için gerekli çalışmalar yapılmaktadır”K8.

“Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler konusunda bize talepte bulunulduğu takdirde çeşitli girişimlerde bulunmaktayız”K10.

“Kış mevsiminde ise bazı şehir sakinlerinin çevredeki yakın şehirlerde çalışmaya gitmektedirler”K2.

Boğazkale'nin altyapı politikaları başlığı altında birçok maddeyi sağlayamadığı, sadece 3 maddeyi sağladığı görülmektedir (Tablo 2). Bunlar; Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması, aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler ve sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik gibi maddelerdir.

Tablo 2. Altyapı politikalarının değerlendirilmesi

Altyapı politikaları	
• Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları	x
• Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması	x
• Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri	x
• Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması	x
• Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması	✓
• Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler	✓
• Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik	✓
• Kent merkezlerinde ürünlerin sürdürülebilir dağıtımı	x

• Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı	x
--	---

4.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreleri Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“Kentın direnci için planlama konusunda, ören yerinin de merkezi kısmından geçen Budaközü vadisini harekete geçirip doğa turizmini canlandıracak proje çalışmaları devam etmektedir. Bu bağlamda Boğazkale Belediyesi, Çorum İl Özel İdare, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı ile birlikte yaklaşık 12 milyon lira maliyetinde Budaközü vadisinin turizme kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu sayede yürüyüş yolu, yaşam alanları ve mesire yerleri olan antik yerlerle uyumlu sürdürülebilir bir kalkınmayı amaç edinmektedir” K9.

“Yaşam Ormanları projemiz vardır ve bu yaşam ormanları sayesinde yeşil alanlarımızın sayısı daha da artacaktır. Yaşam ormanlarına dikilen ağaçlar daha çok gelir getirici ağaçlardır ve meyve türü de bulunmaktadır” K10.

“Şehirde doğa turizmini canlandırmak için Hitit Yolu Projesi yer almaktadır ve bu proje ile birlikte tarihi ören yerlerine gelen turist sayısında da artış olacaktır” K5.

“Kente ait değerlerin iyileştirilmesi konusunda, kent merkezinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar, dış cephe giydirme ve binaları sağlamlaştırma gibi çalışmalar mevcuttur” K4.

“Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması konusunda, fizibilite ve ar-ge çalışmalarının devam etmektedir” K7.

“Hitit, Bizans ve Osmanlı dönemini de içine zengin bir kültüre ve geçmişe sahip olan şehrimizde daha önce de bahsettiğimiz binaların dış cephelerini giydirme projemiz Osmanlı Devleti'nin başkentliğini yapmış zengin bir Osmanlı mimarisine sahip olan Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin katkısı ile devam etmektedir. Buradaki amaç Safranbolu gibi, Beypazarı gibi yöreye ait olan evleri ve mimari dokuyu ön plana çıkarmaktır. Bunun dışında halen devam eden Hitit Köyü Projesiyle birlikte de Boğazkale (Hattuşa) şehrinde kurulan ve bu şehri yıkılana kadar merkezi yapan, tarihte ilk yazılı antlaşmayı imzalamış -Kadeş Barış Antlaşması- Anadolu'nun ilk medeniyetlerinden olan Hitit uygarlığının tanıtılması amaçlanmaktadır” K10.

“Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması konusunda belediye olarak bu işle çok yakından ilgileniyoruz bu bağlamda bizim istediğimiz bu alanların komple ormanlık alan olmalarıdır ve belediye olarak kadastro müdürlüğü ve orman müdürlüğü ile dağlık alanlarda meşe ormanları yetiştirmek gibi ortak projelerimiz mevcuttur” K10.

“Marjinal alanlarımızdan bir tanesini temiz ve yenilenebilir kaynağı olan güneş enerjisi için ayırdık. Şu an on beş dönüm araziden 998 kw, 1040 kwp gücünde mevsimin kış olmasına rağmen, 910-940 kw arası üretimi mevcuttur. On beş dönüm olan bu alan projenin tamamlanmasıyla birlikte beş yüz dönümlük bir alan olacaktır” K9.

“Gökyokuş sulama göletinin bulunduğu alanda meyve bahçeleri kurma, işleme ve halkın yerel pazarlarda bu ürünleri satması ile kendi kendine yetmesi için projelerimiz var ve bunlar ar-ge aşamasındadır” K8.

“Hitit tabletlerindeki bilgilere uygun olarak, geleneksel Hitit ekmeği ürettik ve bunun için bir tane fırın kurduk. Önemli toplantı, fuar, tanıtım gibi organizasyonlarda bu ekmeği çıkartmaktayız” **K4.**

“Kentsel yaşanılabilirliğin artırılması konusunda, herhangi özel bir projemiz bulunmamaktadır” **K2.**

“Kent internet ağının yaygınlaştığını ancak hala çok geniş kitlelerce kullanılmadığı açıktır” **K3.**

“Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılmasıyla ilgili bir çalışma bulunmamaktadır çünkü şehirde çok fazla kirleticisi mevcut değildir” **K1.**

“Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki konusunda, Dulkadiroğulları konağı restore edilerek şehir hayatına kazandırılmıştır” **K7.**

“Sosyal altyapıyı desteklemek, mahalle kültürünün yaşatılması için çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir, paydaşların yararlanabileceği sosyal alanlar oluşturmak bunun örneklerinden birisidir” **K8.**

“Önceki yıllarda Hitit yemekleri ve yöreye ait diğer yemeklerin tanıtıldığı gastronomi festivali yapıldı” **K7.**

Boğazkale'nin kentsel yaşam kalitesi politikaları başlığı altında birçok maddeyi sağlayamadığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda altı maddeyi ise sağladığı söylenilebilir (Tablo 3).

Tablo 3. Kentsel yaşam kalitesi politikalarının değerlendirilmesi

Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	
• Kentin direnci için planlama	✓
• Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar	✓
• Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi veya oluşturulması	✓
• Kentsel yaşanılabilirliğin artırılması	X
• Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanımının yaratılması	X
• Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı	X
• Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması	✓
• Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması	X
• Kentin internet ağına sahip olması	✓
• Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması	X
• Tele çalışmanın geliştirilmesi	X
• Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki	X
• Sosyal altyapıyı desteklemek	✓
• Kamusal sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki	X
• Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi	X
• Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması	X
• Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması, doğal-yerel alışveriş merkezlerinin açılması	X

4.4. Tarım, Turizm, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar

Tarım, Turizm, Esnaf ve Sanatkarlara dair politikalar alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreler, Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“Sulak alanlarda agroekolojinin geliştirilmesi konusunda çalışmalar mevcuttur ancak kurak alanlarda bu durum pek mümkün olmamaktadır. Büyük tarlalarda gübre kullanılmaktadır ancak; bostan ismini verdiğimiz küçük bahçelerde yörede ünlü olan on dilim kavun, mısır, fasulye gibi ürünler yetiştirilirken, geleneksel yöntemler kullanılmaktadır ve GDO bulunmamaktadır” **K5.**

“Halk Eğitim kursları ile geleneksel el sanatlarına desteklerimiz var ancak ürünlerin patentini almak ve geleneksel el sanatlarını yapan ustaları yaşatmak gibi çalışmalarımız bulunmamaktadır ve etiketli ürünlerimiz yoktur” **K1.**

“Hititlere ait tanrı heykelleri, Hititler için önemli olan objelerin aynısını yapan heykeltıraşlarımız var ancak bunları şu anda destekleyici bir projemiz bulunmamaktadır” **K7.**

“Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması, bununla alakalı olarak Çorum Valiliği, Çorum İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Boğazkale Kaymakamlığının ve belediyenin çalışmalarının olduğu fakat bu çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı kanaatindeyim” **K4.**

“Otel kapasitelerin artırılması konusunda, genel olarak orta gelir ve alt gelir grubuna ait kişiler için uygun bütçeli oteller, kampingler bulunmaktadır fakat büyük çapta gelecek olan turist kabileleri ve ekonomik durumu üst düzey olan kişiler için yeterli düzeyde konaklama altyapısı bulunmamaktadır” **K5.**

“Tarımda GDO kullanımının yasaklanması konusunda, böyle bir çalışma yoktur ve kurak arazilerde gübre kullanımı oldukça yaygındır” **K6.**

“Tat eğitimi verilmesi gibi şu an için bir çalışmamız bulunmamaktadır” **K5.**

“Her yıl turizm haftası içerisinde beş gün süren etkinliklerimiz vardır. Bunun dışında geleneksel hale getirilen gözlemenin bizim yöremizdeki ismi olan bükmeden esinlenerek başlattığımız ve bu yıl beşincisi düzenlenecek bükme şenlikleri yapılmaktadır” **K10.**

“Genelde orta gelirli vatandaşlarımız için uygun olabilecek şekilde otellere, motellere, kampinglere sahibiz” **K9.**

“Önceden tarım için ayrılmış alanların kullanımı hakkında imar planları için yeni fikirlerin varlığı, misafir evi, taziye yeri gibi çalışmalar yapılmaktadır” **K4.**

Kentin tarım, turizm, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar başlığı altında birçok maddeyi sağlayamadığı. Sadece iki maddeyi sağladığı görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Tarım, turizm, esnaf ve sanatkarlara dair politikaların değerlendirilmesi

Tarım, Turizm, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	
• Agroekolojinin geliştirilmesi	X
• El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf ürünlerinin korunması	X
• Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması	X
• Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak	X
• Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aşevleri vb.) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması	X

• Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi	X
• Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması	✓
• Otel kapasitelerin artırılması	X
• Tarımda GDO kullanımının yasaklanması	X
• Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı	✓

4.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreler, Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“İyi karşılama konusuna çalışmalar mevcut olmasına rağmen, henüz yeterli boyutta değildir” K2.

“Ören yerine girişte biletlerin satıldığı, toplantı merkezleri bulunan, görsel olarak Hitit uygarlığı ile ilgili bilgi veren karşılama merkezi yaptık, gelen turistleri karşılamak için geleneksel kıyafetler giyen personellerin çalışmasını planlamaktayız. Halk eğitim merkezi ve kız meslek lisesinde geleneksel Hitit kıyafetleri dikilmektedir” K7.

“Yavaş güzergahlar konusunda herhangi bir çalışmamız bulunmamaktadır” K4.

“Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi konusunda, ilçemiz küçük bir yer olduğu için alınan kararlarda tüm paydaşlarla beraber halkla da bir bütünlük içindedir” K6.

“Sağlık eğitimleri konusunda, ilçedeki sağlık kurumlarının zaman zaman bazı çalışmaları mevcuttur” K5.

“Yöre halkına Cittaslow’un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek, Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı, Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi, Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımları ile ilgili olarak çalışmaların olmadığı söylenmiştir” .

“Tarihi kentler birliğine ve Unesco dünya kültür mirasına üyeyiz ve bu üyeliklerin yanında Cittaslow ağına katılmamızın nedenlerinden birisidir” K10.

Kentin misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planların değerlendirilmesi başlığı altında birçok maddeyi sağlayamadığı. Sadece 2 maddeyi sağladığı görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planların değerlendirilmesi

Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar	
• İyi karşılama	X
• Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak	X
• Yavaş güzergahların mevcut olması	X
• Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi	✓
• Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi	X
• Sağlık eğitimleri	✓
• Yöre halkına Cittaslow’un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek	X
• Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı	X

• Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi	X
• Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı	X

4.6. Sosyal Uyum

Sosyal Uyum alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreleri Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir.

“Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşamaları, bütün halkın kaynaşmış bir şekilde yaşadığı göstermektedir”K1.

“Engelli kişilerin entegrasyonu konusunda, gerekli çalışmalar mevcuttur ve bu kişiler desteklenmektedir” K4.

“Genç neslin istihdam durumu konusunda, Boğazkale kenti göç veren bir yer olduğu için, genç nüfus oranı da bu yüzden düşüktür ve işsizlik önemli sorunlardan birisidir. Buna karşın mevsimlik olarak çalışan işçiler bulunmaktadır”K7.

“Boğazkale ilçe merkezinde genelde orta gelirli ve alt gelirli aileler yaşamakta ve bazı köyler ekonomik olarak yoksullukla boğuşmaktadır”K4.

İlçe sosyal uyum başlığı altında beş maddeyi sağlarken, diğer beş maddeyi sağlayamamaktadır (Tablo 6).

Tablo 6. Sosyal uyumun değerlendirilmesi

Sosyal Uyum	
• Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar	✓
• Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşamaları	✓
• Engelli kişilerin entegrasyonu	✓
• Çocuk bakımının desteklenmesi	X
• Genç neslin istihdam durumu	X
• Yoksulluk	X
• Toplumsal ortaklıklar ve sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti	X
• Farklı kültürlerin entegrasyonu	✓
• Politikaya katılım	✓
• Belediyenin kamu konut yatırımı	X

4.7. Ortaklıklar

Ortaklıklar alt başlığında Cittaslow birliğinin şart koştuğu çeşitli parametreler Boğazkale özelinde değerlendirildiğinde şu bulgular elde edilmiştir. Şehir ortaklıklar konusunda üç maddeyi de sağlamamaktadır (Tablo 7). Bu durum böyle bir projenin henüz hayata geçirilmemiş olmasıdır.

Tablo 7. Ortaklıkların değerlendirilmesi

Ortaklıklar	
• Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek	X
• Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek	X
• Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefeleri	X

Sonuç ve Öneriler

UNESCO Kültür Mirası içerisinde yer alan ve Hitit Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi kapsamında olan Boğazkale kenti yavaş şehir olmak için, doğal ve kültürel potansiyele sahiptir. Ancak yavaş şehir olabilmek için çeşitli politikalar ve bu politikaların uygulanması gerekmektedir. Bunların neler olduğu ise yapılan incelemeler ve mülakatlar sonucunda belirlenmiştir ve bununla ilgili birde yol haritası belirlenmiştir.

İl ve ilçe düzeyinde etkin katılım sağlayacak paydaşlar; Boğazkale Belediyesi, Boğazkale Kaymakamlığı, Çorum İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Hitit Üniversitesi, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA), Sivil Toplum Kuruluşları, Boğazkale halkı olarak belirlenmiştir.

Çevre politikaları bakımından nüfusun fazla olmamasından dolayı birçok şartı hali hazırda yerine getirmektedir. Buna karşın Katı atıkların ayrıştırılması, binalarda ve kamu alanlarında enerji tasarrufu yapılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının üretimi ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Aynı şekilde sorun teşkil etmediği için görsel kirliliğin azaltılmasıyla ilgili de bir karar bulunmamaktadır. Çevre politikalarına bakıldığı zaman Boğazkale kentinin kolaylıkla bu istenen maddeleri yerine getirebilme potansiyeli vardır. Bunu yaparken sürdürülebilir olması ve yerel halkla beraber yapılması daha anlamlı olacaktır.

Altyapı politikalarına bakıldığı zaman, Boğazkale'deki karar verici kurumların düzenleme ve geliştirme yapmaları gerekmektedir. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları yapılmalıdır. Bisiklet kullanımına teşvik için belediye ve kaymakamlık kanalıyla yerel halkıda içine alacak şekilde etkinlikler yapılabilir. Yerel halkı bisiklet kullanmaya teşvik etmek için bisiklet dağıtılabilir. Mevcut yollara ek bisiklet yolları yapılmalıdır. Bunun yanı sıra Boğazkale'ye ulaşan yollarında yenilenmesi gerekmektedir. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması yapılabilir.

Kent merkezine yöresel ürünlerinin tanıtıldığı ve satıldığı yerler yapılabilir. Buralar yapılırken yerel mimariden esinlenilmesi daha akılcı olacaktır. Böylece hem dikkat çekici olur hem de yöreye özgü değerler yaşatılabilir. Yine yöresel ürünlerin tanıtımı yapılmalıdır ve bu ürünlerin satılması için internet üzerinden sanal bir market kurulması yararlı olacaktır. Böylece yerel halk gelir elde edecektir. Ayrıca mevsimlik ya da daimi olarak gerçekleşen göçleri de önlemek içinde faydalı olabilir.

Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması, aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler yönünde daha ciddi çalışmalar olmalıdır.

Kentsel yaşam politikası açısından bakıldığında ise üzerinde çalışılması gereken önemli maddeler içermektedir. Kentin direnci için planlama bağlamında katılımcılar, Budaközü Vadisi'ni harekete geçirip, doğa turizmini canlandıracak projeler olduğuna değinmişlerdir ve Bereket ormanlarının varlığından bahsedilmiştir. Bereket ormanlarındaki ağaç sayısı ve türleri arttırılabilir. İlçe Milli Eğitim, Halk Eğitim, Diyanet işleri vb. kurumlarla birlikte ve halkın katılımıyla daha çok yeşil alan için çalışmalar yapılmalıdır. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin arttırılması için Boğazkale oldukça şanslıdır. Dört bin yıllık bir geçmişe ve birçok ulusa ev sahipliği yapmıştır. Bu sayede bunları kullanarak özgün değerlerini ortaya çıkarabilir. Kentsel yaşanabilirliğin arttırılması için Boğazkale'yi diğer şehirlerden farklı kılan ve çekiciliğini arttıran projeler yapılabilir. Marjinal alanların tekrar değerlendirilmesiyle ilgili halka seminerler düzenlenebilir. Sürdürülebilir mimari için dört bin yıldır var olan kerpiç evler yapılabilir. Kentin internet ağı yeniden revize edilebilir ve oluşturulan yeşil alanlarda halka ücretsiz internet olanağı sağlanabilir.

Tarım, turizm, esnaf ve sanatlara yönelik olarak şunlar yapılabilir; kendi yöresine ait daha farklı ürünleri ön plana çıkararak çalışmalar yapılabilir. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması için köklü bir geçmişe sahip olan ilçenin geçmişteki el sanatları yeniden yaşatılabilir. El yapımı, etiketli veya markalı esnaf /sanatkâr ürünleri korunmalı, Halk Eğitim kursları ile desteklemeler sağlanmalı ve ürünlerin patenti alınmalıdır ve bu işi yapan ustalar ve yapacak çıraklar için belediye destek olmalıdır. Bu bağlamda Boğazkale oldukça şanslıdır çünkü tarihi verilere bakıldığında birçok iş kolu burada var olmuştur ve bunları yeniden yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak ve bunları paylaşarak kalıcı kılmak Cittaslow ruhuna da uyacaktır. Uygulama bahçeleri oluşturularak, kamu restoranlarında ve okul gibi yerlerde organik yiyecekler sunulmalıdır. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesiyle mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi önemli olacaktır. Böylece küreselleşen ve tekdüze olan yemek kültürüne karşı yerel tatlar koruma altına alınacaktır. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması için halka eğitim verilmelidir. Yerel halkı içine alan kültürel aktiviteler düzenlenmelidir. Otel kapasitelerinin artırılması ve çeşitliliğin sağlanması önemlidir. Tarımda GDO kullanımına ilişkin önemli çalışmalar olmalıdır ve çiftçilere bu konuyla ilgili seminerler verilmelidir.

Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için ise şunlar yapılabilir; iyi karşılama için turistik yerlerden örnekler alınarak, özgün çalışmalar yapılabilir. Yavaş güzergahların oluşturulması önemli olacaktır. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi Cittaslow süreci için önem arz edecektir. Sağlık eğitimlerinin verilmesi için belediye ve kaymakamlık ortak çalışma yürütebilir. Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim verilmesi, Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı, Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi, Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımları yaygınlaşmalıdır. Bu durum benimseme ve alışmayı kolaylaştırır.

Sosyal umum için ise şunlar yapılabilir; engelli kişilerin entegrasyonu, çocuk bakımının desteklenmesi, Genç neslin istihdam durumu, yoksulluk ile ilgili gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşları kurulmalı ve bunlar bu iş için çalışmalıdır. Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlar ve bir gençlik merkezi oluşturulmalı ve alternatifler geliştirilmelidir.

Ortaklar açısından bakıldığı zaman ise; Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek, doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek, eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak ve onlarla beraber hareket etmek önemli olacaktır. Bu bağlamda yapılan gastronomi festivalini Slowfood'a uygun olarak düzenlemek daha yararlı olacaktır.

Boğazkale Şehrinin Cittaslow yol haritası için öneriler;

- Yavaş şehir (cittaslow) ağına katılmak için organizasyon ekibinin kurulması
- Paydaşlarla görüşülmesi ve organizasyon ekibiyle uyum içinde olunması
- İlçe sakinlerine sakin şehir ve sürdürülebilirlikle ilgili yetkin kişiler tarafından farkındalık eğitimlerinin verilmesi
- Doğal ve kültürel değerleri tanıttacak ve farkındalığını arttıracak çalışmaların yapılması
- Başvuru kriterinde yer alan şartların benimsenerek yerine getirilmesi ve sürdürülebilirliği

- Seferihisar ve yakın çevrede yer alan Perşembe, Gerze gibi yavaş şehirlerle (cittaslow) iletişime geçilmesi ve bu şehirlerin incelenmesi, bu incelenme sonucunda Boğazkale İlçesi'nin farklı ve çekici yönlerinin ortaya konulması
- Cittaslow ilgili çalıştayların düzenlenmesi, halkın katılımını sağlayacak programların yapılması ve yakın çevreye tanıtıcı fuarların yapılması
- Cittaslow faaliyetleri için özellikle Seferihisar'dan yetkililerin davet edilmesi
- Kriterlere uygun ve Boğazkale'yi farklı kılan yönleri ön plana çıkaran başvuru mektubunun gönderilmesi
- Yavaş şehir uyum sürecine geçilmesi
- Kriterlerde eksik görülen yerlerle alakalı iyileştirme (düzeltme) çalışmalarının yapılması
- Üyelik sürecinin kabul edildikten sonra, kriterlere uygun olarak sürdürülebilir kalkınmanın devam etmesi
- Yöreye özgü yemeklerin yer aldığı lokantaların açılması
- Boğazkale halkının ürettiği organik ürünlerin satılacağı bir organik pazarın kurulması ve internet ağının sağlanması ve sürdürülebilirliği
- Uluslararası büyük organizasyonların düzenlenmesi
- Türkiye dışında yer alan yavaş şehirlerin yöneticileri ile irtibata geçilmesi ve onları davet edilmesi
- Yavaş şehir hareketinin varsa olumsuz yönlerini belirlenmesi, geliştirilmesi için yeni yollar izlenmesi ve yeni fikirler üretilmesi.

KAYNAKÇA

- Ak, D. 2017, "Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 52
- Çetintaş, V. 2014, *Kentleşmenin Simgeleri Anıtlar. Uluslararası Cumhuriyet'ten Günümüze Şehir ve Şehircilik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Selmat Matbaa, Ankara.
- Çoban, A. 2013, "Sungurlu-Boğazkale Yöresinin İklim Tipleri ve Bazı Öneriler", *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (3), 149-158.
- Dündar, P. 2009, *Morphological analyses in Hattusha (Boğazkale-Turkey)*, The Graduate School of Natural and Applied Sciences of Middle East Technical University Master Thesis. Ankara.
- Ekinci, M.B. 2014, "The Cittaslow philosophy in the context of sustainable tourism development; the case of Turkey", *Tourism Management*, Vol 41, 178-189
- Göney, S. 2017, *Şehir Coğrafyası*, Beta Yayın, Ankara.
- Karakurt Tosun, E. 2013, "Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif Bir Kentsel Yaşam Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt. 32, Sayı: 1, 215- 237.
- Mayer, H.-Knox, P. L. 2006, "Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World", *Journal of Urban Affairs*, 28(4), 321-334.
- Miele, M. 2008, "Cittaslow: Producing Slowness Against The Fast Life", *Space and Polity*, V. 12, N. 1, p. 135-156.

- Özdemir, M. 2010, “Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).
- Savaş-Yavuzçehre, P., Donat O. 2017, “Türkiye’de Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisine Yönelik Bir İnceleme”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 27, 299-320.
- Unesco, Türkiye’nin Dünyan Miras Alanları 2009, Koruma ve Yönetimde Güncel Durum http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/Yayinlar/dma.pdf Erişim tarihi:10/03/2019
- Uslu, A. 2009, “Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri ve Türkiye İçin Dersler”, XXI. *Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı*, TMMOB Mimarlar Odası Yayını, s. 49-58.
- Yıldırım, A.-Şimşek, H. 2008, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı)*, Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yılmaz, A.-Tuncer, M.-Zorlu, K. 2016, “Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray”, *Studies of the Ottoman Domain*, 6 (10), 1-19.
- Yurtseven, H. R. 2007, *Slow Food ve Gökçeada: Yönelik Bir Yaklaşım*, Detay Yayıncılık. Ankara.

İnternet kaynakları

- Cittaslow, <https://cittaslowturkiye.org/#cittaslow> Erişim tarihi:10/03/2019
- Cittaslow Türkiye, <https://cittaslowturkiye.org/#cittaslow> Erişim tarihi:10/03/2019
- Slowfood (2019). Retrieved from: <https://www.slowfood.com/> Erişim tarihi:10/03/2019
- TÜİK (2019). Merkezi Dağıtım Sistemi. Erişim tarihi:10/03/2019
- Retrievedfrom:<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale> Erişim tarihi:10/03/2019